

“De Joseph is een prettige kerk voor kinderen” De Sint-Josephkerk: beeldbepalend in Leiden-Noord

Duidelijk, laagdrempelig, sociaal, eenvoudig en betrokken op elkaar. Dat zijn kenmerken van de OLV Hemelvaart en Sint Josephparochie. Een gastvrije gemeenschap met een verzorgde verzorgde katholieke liturgie. “Mensen die de kerk ontdekken of herontdekken voelen zich in de Joseph gauw thuis,” vertelt pastoor Smith. “Een heel sterk punt van de parochie.”

“Elkaar ontmoeten is voor onze gemeenschap belangrijk,” vertellen Lucia de Jeu (56) en Annie van Ruitenbeek (68). Dat kan iedere zondag na de Mis bij de koffie in De Ridderzaal. Er is altijd aandacht voor mensen die er voor het eerst zijn. Tijdens die koffie wordt heel wat onderling geregeld wat er moet

gebeuren. “We zijn niet zo van veel vergaderen. We zijn doeners.” Annie van Ruitenbeek is al 26 jaar lid van de koffiegroep. “Regelmaat is erg belangrijk, dan weet iedereen waar hij of zij aan toe is.” Lucia: “Dat geldt ook voor kindervoordienst en crèche, ook elke week. Dat is duidelijk voor de mensen.” Annie hoort vaak bij de koffie wie er ziek is en welke ouderen graag bezoek willen ontvangen. Zij is leidster van de zieken- en ouderenbezoekgroep. Aandacht genoeg voor deze mensen: “Op palmzondag worden zo’n vijftig boeketten bloemen – parochianen nemen die mee – gebracht naar parochianen verspreid over verschillende verzorgingshuizen. En elke zondag een bloemetje naar een zieke.” Verder regelt Annie de Actie Kerk groet Kerk: parochianen op vakantie sturen een kaartje met een kerk erop naar de Joseph.

Kerkenband

Ook op het gebied van diaconie en MOV is de Joseph actief. Karin Rood (45), lid van de werkgroep diaconie en de PAR (Parochiële Adviesraad): “We doen natuurlijk mee met de inzameling voor de voedselbank in Leiden. Verder vier keer per jaar een verkoop van derde wereld-producten, en kerstpakketten en attenties voor mensen die dat nodig hebben. We horen bij de zondagse koffie wie daarvoor in aanmerking komen. We kijken ook via Kerk in Nood naar een band met een Josephparochie op Haïti, een van de armste landen ter wereld.”

Wijkkerk én keuzekerkerk

De parochiegemeenschap is nu een mix van wijkbewoners en mensen van elders. Veel mensen komen veel af op de vertrouwde katholieke liturgie en de sfeer in de parochie. Dat is niet altijd zo geweest.

Harry Thorn (76), op zijn geboortedag in 1931 onmiddellijk in de Joseph gedoopt, kan veel vertellen over de tijd dat de Joseph nog een echte wijkkerk was. “In onze wijk was een Rooms gedeelte. Daar was het feest als er weer eens Eerste Heilige Communie was of zo. Dan werd er een groot kruis in het perk neergezet, en een bloemenbak aan de gevel van de huizen van de Eerste Communicanten. En dan iedereen in processie naar de kerk. Voor Leiden was dat iets apart in die tijd. Uit de ‘Roomse Hof’ zijn vier priesterzonen gekomen.” Het gewone van de arbeiderswijk is gebleven in de parochie. Iedereen kan zichzelf zijn, ook de mensen die van elders komen. Eenvoud staat voorop. “Doe maar gewoon, dan doe je al gek genoeg,” zegt Kees van Hees (41), sinds zes jaar voorzitter van de PAR. De PAR is, samen met de werkgroepen, enkele jaren geleden begonnen met het organiseren van activiteiten rond een ‘parochiethema’. Van Hees: “Ja, we hadden als officiële PAR eigenlijk niet zoveel te doen. Er speelden geen zware zaken. Toen zijn we, op advies van pastoor Smith, begonnen met parochiethema’s, zoals ‘Sint Joseph’, ‘Dat zal me écht een zorg zijn’. Dit jaar hebben we ‘Onze parochie in de grote Wereldkerk’. Soms komt een activiteit die ooit bij een jaarthema hoorde in de jaarkalender terecht. Zoals de jaarlijkse bedevaart.” Er zijn veel jonge gezinnen in de Joseph. Karin: “De Joseph is een prettige kerk voor kinderen, omdat het er zoveel zijn.”

Nieuwe initiatieven

De laatste jaren zijn nieuwe initiatieven gekomen: Pater Pio Gebedsgroep, Aanbidding met kinderen, processie op Sacramentsdag, filmavonden, Sacramenten in een notendop, het

samen lezen van de encyclieken van de Paus, avonden over heiligen en lezingen over diverse onderwerpen. Een aanbod voor heel Leiden en omgeving. Lucia de Jeu: “Er is van alles te doen in de Joseph. Zo’n avond over een heilige neem ik even mee. Je krijgt makkelijk informatie, waar je zelf niet tegenop kan lezen.” Annie van Ruitenbeek: “Ik ben gaan luisteren naar het verhaal over de lijkwade van Turijn. Een verhaal met nare details, maar wel leerzaam.” Karin Rood: “Het is fijn dat er zulke avonden zijn, met interactie over geloofsvragen. Zeker als je kinderen hebt met vragen, is het prettig als je zelf wat meer te weten kunt komen.” Pastoor Smith: “De aanbidding met kinderen is iets unieks in Nederland. Je kunt kinderen een ervaring aanreiken van rust, stilte en nabijheid van de Heer. In de Joseph zijn veel nieuwe initiatieven mogelijk. De mensen zijn positief ingesteld, komen met ideeën en werken altijd mee.”

Opnieuw restauratie nodig

Het gebouw wordt intensief gebruikt, ook als ‘wijkvoorziening’: Scouting, de Postduivenvereniging, de EHBO en de kaartclub zijn er regelmatig te vinden. Polen hebben er al

jarenlang hun tweewekelijkse Mis, met koffiedrinken. De Joseph is een grote kerk, dat heeft z’n voordelen. Het groeiende Magnificatkoor – een koor voor mensen van 12 tot 55 – kan makkelijk beneden in de kerk zingen. Elk jaar wordt een enorme kerststal opgebouwd. Enkele mannen zijn hier wekenlang met een vijver in de kerk. De laatste tijd is heel wat in het gebouw vertimmerd: een Pater Piokapel gemaakt, de Sacristie aangepakt, en een glazen wand geplaatst achterin de kerk. Dan kan men overdag de kerk in kijken. Er is een plan voor een ‘Troostkapel’ het achterdeel te herschikken als Doopruimte en iets grotere dagkapel. Daarnaast is opnieuw een kostbare restauratie nodig. Pastoor Smith: “De Josephkerk is een beeldbepalend gebouw in Leiden-Noord. De gemeente Leiden vindt dat gelukkig ook. De opbouw van de gemeenschap is zodanig dat er toekomst in zit. We hopen op meer vrijwilligers uit de jongere generaties. Onze penningmeester rekent op solidariteit en ondersteuning elders vanuit het bisdom en vanuit de gemeente. Het is een gezamenlijke verantwoordelijkheid om een kerk als de Joseph goed te onderhouden.”

Sint-Josephkerk: betrokken en armlastig

Begin vorige eeuw wordt in Leiden-Noord een grote arbeiderswijk verwacht. Kapelaan Leusen van de OLV Hemelvaartparochie (de ‘Mon Père’-kerk aan de Haarlemmerstraat) krijgt van de bisschop van Haarlem opdracht geld bijeen te brengen voor de bouw van een kerk in de nieuwe wijk. De Leidse architect Van der Laan ontwerpt een kerk met zo’n duizend plaatsen: een voor die tijd modern gebouw zonder pilaren in het midden, zodat alle gelovigen goed zicht op het altaar hebben. De kerk wordt in september 1925 geconsacreerd. In 1929 begint de economische crisis: de bouwplannen voor Leiden-Noord gaan niet door. De schuld die op de kerk rust is veel te groot en kan door de kleine parochie niet worden opgebracht. Door het uitbliven van een wijziging van de grenzen van de parochie – Lage Rijndijk en omgeving horen nog steeds bij de Mon Pèrekerk – en de groeiende werkloosheid in de wijk krijgen de pastoors de begroting niet sluitend. Pastoor Vijverberg krijgt bij zijn 25-jarig priesterjubiläum in 1931 van de parochie wel de Jugendstil-schilderingen van Alex Asperslagh achter en boven het altaar als geschenk.

Samenvoeging OLV Hemelvaart en Sint-Joseph

Ter oplossing van de financiële problemen stelt deken Homulle, pastoor van de OLV Hemelvaartparochie, in maart 1934 aan de bisschop voor om de Sint-Joseph- en de OLV Hemelvaartparochie samen te voegen tot één parochie: die van de OLV Hemelvaart. De Mon Pèrekerk zou moeten sluiten vanwege ontvolking van de binnenstad door onbewoonbaar verklaarde woningen en vertrek van kinderrijke gezinnen naar de Josephparochie. De bisschop beslist aldus. In de Mon Père is men ‘wild en bedroefd’, omdat hun kerk weggaat, in de Joseph omdat deze door de andere parochie wordt ingepikt. De meest dwaze geruchten doen de ronde. De deken weet de gemoederen te bedaren; in mei is de samenvoeging officieel, in juli 1934 sluit de Mon Pèrekerk. De parochie gaat verder onder de naam OLV Hemelvaart en Sint-Josephparochie. Eind jaren dertig is de schuldenlast nog steeds groot.

De oorlogsjaren

Bij het bombardement in de buurt in 1944 – er vallen twaalf doden en vele gewonden – doet de kerk dienst als geneeskundige en geestelijke opvang. 150 huizen zijn verwoest. In de hongervinter (1945) is gebrek aan voedsel en brandstof. De kerk zorgt voor voedselhulp. Alleen op zondag wordt de Mis gevierd: men vreesst ook tekort aan hosties en kaarsen. Een drukke en moeilijke tijd, waarbij bijna dagelijks een uitvaart wordt gehouden. In 1943 viert de parochie het 40-jarig priesterjubiläum van deken Homulle en geeft hem een door Geraets geschilderde kruisweg cadeau. De financiële problemen blijven. Het bisdom Haarlem verlicht in 1943 de afbetalingsverplichtingen voor de parochie.

Grote restauratie

In 1976 doet pater De Ridder ofm. zijn intrede. Hij schrijft in het parochieblad ‘Bij de Tijd’: ‘Ik heb twee strakke wensen: dat de kerk en pastorie als gebouw in goede orde zijn en dat de mensen als echte gewone gelovige mensen zonder poeha levensecht om elkaar zouden geven.’ Vernieuwing van dak en elektriciteitsbedrading is nodig, net als aanpak van het orgel, schilderwerk en veel reparaties. De parochie kan dit niet zelfstandig opbrengen. Met allerlei acties en solidariteit van het bisdom Rotterdam en de andere parochies van het dekenaat Leiden komt het benodigde geld op tafel. Medio 1977 kan pastoor De Ridder zijn intrek nemen in de pastorie. Bij de viering van het 30-jarig priesterfeest van pater De Ridder is de oude fietsstalling achter de kerk omgetoverd in een nieuw onderkomen: De Ridderzaal, waar sindsdien de ontmoeting bij de zondagse koffie plaatsvindt.



Het jarige Magnificatkoor - het bestaat nu vijf jaar - luistert op 23 maart de H. Mis met Pasen op.



Gezelligheid tijdens het afscheid van Harry Thorn (staand) als voorzitter van het Dames- en Herenkor in januari.